



[ukrposhta.ua](http://ukrposhta.ua)

№29  
**ФІЛАТЕЛІЯ**  
України

## НАД ВИПУСКОМ ПРАЦЮВАЛИ:

### Наталія МУХІНА

начальник Управління філателістичної продукції

### Антоніна СІРИК

менеджер з управління продажами філателістичної продукції

### Наталія ТРЕТЯК

начальник відділу виготовлення маркованої та філателістичної продукції

### Світлана МАЗЕПА

заступник начальника відділу продажу маркованої та філателістичної продукції

### Наталія ВЛАДИМИРОВА

головний фахівець відділу виготовлення маркованої та філателістичної продукції

### Надія СЛОВЕНКО

головний фахівець відділу виготовлення маркованої та філателістичної продукції

### Юрій РЯБЧИНСЬКИЙ

головний фахівець відділу виготовлення маркованої та філателістичної продукції

## ЗМІСТ

04. ВИПУСКИ ПОШТОВИХ МАРОК У I КВАРТАЛІ 2022 РОКУ
13. СПЕЦПОГАШЕННЯ У I КВАРТАЛІ 2022 РОКУ
14. ПЕРЕЛІК МАРКОВАНИХ КОНВЕРТІВ, ВИПУЩЕНИХ В IV КВАРТАЛІ 2021 РОКУ
- НОВИНИ ФІЛАТЕЛІЇ
15. Засідання Редакційно-художньої ради з питань видання поштових марок, маркованих конвертів і карток в Україні
16. Перемоги українських поштових марок на міжнародній арені, здобуті у 2021 р.
17. Шукай у відділеннях Укрпошти рекламно-інформаційний плакат
18. Філателістичні виставки 2022 р.  
Формування тематичних планів випуску поштових марок, конвертів і проведення спецпогашень на 2023 р.
19. МІЖНАРОДНІ НОВИНИ
21. СУЧАСНІЙ БАЛОННІЙ ПОШТІ УКРАЇНИ – 20 РОКІВ! (продовження)
24. ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ ЛИСТІВКИ

## ВИПУСКИ ПОШТОВИХ МАРОК У І КВАРТАЛІ 2022 РОКУ

1. **Тризуб**
2. **ДЕВ'ЯТИЙ ВИПУСК СТАНДАРТНИХ ПОШТОВИХ МАРОК.**  
*Герби міст, селищ та сіл України  
м. Богодухів, Харківська обл.*
3. **ЗИМОВІ ОЛІМПІЙСЬКІ ІГРИ.**  
*Пекін 2022*
4. **УКРАЇНА – КОСМІЧНА ДЕРЖАВА.**  
*Супутник «Січ-2-30»*
5. **ЗАПОВІДНИКИ ТА ПРИРОДНІ ПАРКИ  
УКРАЇНИ. Природний заповідник  
«Медобори»**
6. **ДО 150-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ  
ОЛЕКСИ НОВАКІВСЬКОГО.**  
*Олекса Новаківський 1872–1935  
Автопортрет, 1911*
7. **КУЛЬТУРНІ ЕПОХИ УКРАЇНИ.**  
*Сармати*
8. **Катерина Білокур. 1900–1961**

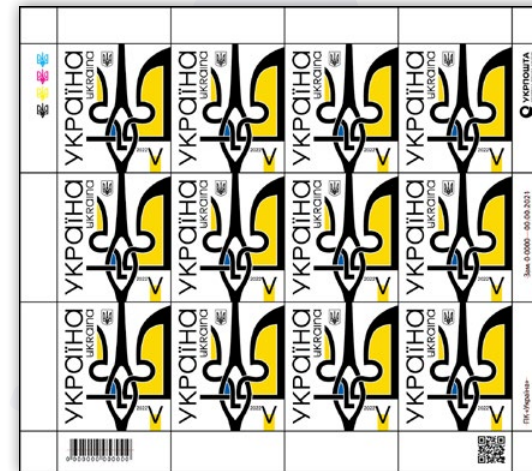


## МАРКА ХУДОЖНЯ

### Тризуб

#### ТЕХНІЧНА ІНФОРМАЦІЯ

**Дата введення в обіг:** 21 січня 2022 р.  
**Тираж** – 300 тис. пр.  
**Формат** – 30x33 мм  
**Кількість марок в аркуші** – 12  
**Номінал** – V (12,00 грн)  
Дизайн О. Шуклінової



Місце проведення  
погашення: Київ



Затверджені оригінал-макети поштової марки, маркового аркуша, конверта  
«Перший день»



## МАРКА ХУДОЖНЯ

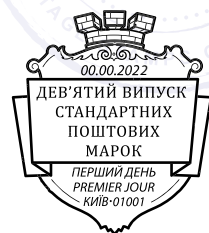


**Герби міст, селищ та сіл України  
м. Богодухів, Харківська обл.**

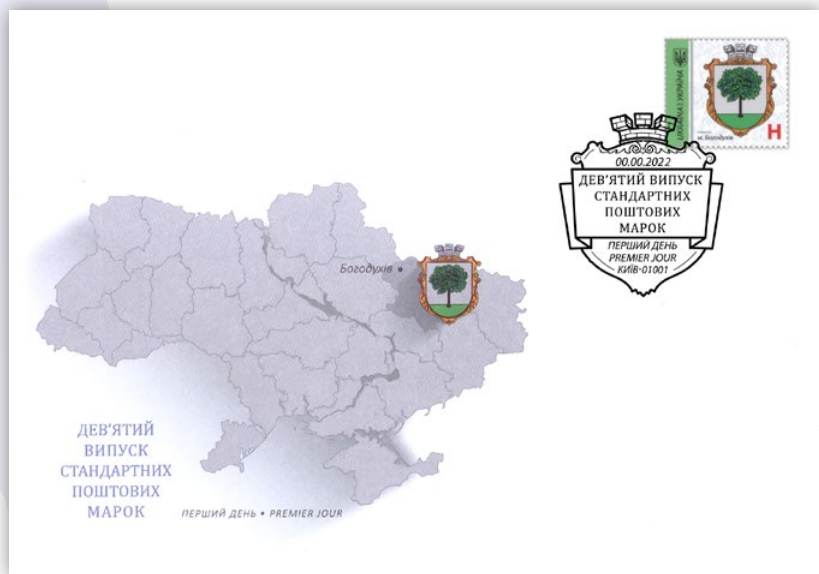


### ТЕХНІЧНА ІНФОРМАЦІЯ

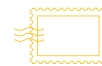
**Дата введення в обіг:** січень 2022 р.  
**Тираж** – масовий  
**Формат** – 24,48x22 мм  
**Кількість марок в аркуші** – 99  
**Номінал** – Н (0,50 грн)  
Дизайн Н. Андрійченко



Місце проведення  
погашення: Київ



Затверджені оригінал-макети поштової марки, маркового аркуша, конверта «Перший день» та штемпеля спецпогашення «Перший день»



## МАРКА ХУДОЖНЯ



**Пекін 2022**



### ТЕХНІЧНА ІНФОРМАЦІЯ

**Дата введення в обіг:** лютий 2022 р.  
**Тираж** – 130 тис. пр.  
**Формат** – 33x30 мм  
**Кількість марок в аркуші** – 6  
**Номінал** – F (23,00 грн)  
Дизайн М. Куц



Місце проведення  
погашення: Київ

### ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

XXIV зимові Олімпійські ігри пройдуть з 4 по 20 лютого 2022 року в Пекіні. 2892 атлетів візьмуть участь у змаганнях з 7 видів спорту у 24 дисциплінах, де буде розіграно 109 комплектів нагород. До програми Ігор включені 7 нових дисциплін. Пекін стане першим містом, що прийме літні та зимові Ігри. Гасло Ігор – «Разом заради спільного майбутнього».

Затверджені оригінал-макети поштової марки, маркового аркуша, конверта «Перший день» та штемпеля спецпогашення «Перший день»



## МАРКА ХУДОЖНЯ

### Супутник «Січ-2-30»

#### ТЕХНІЧНА ІНФОРМАЦІЯ

**Дата введення в обіг:** лютий 2022  
**Тираж** – 130 тис. пр.  
**Формат** – 40,5x30 мм  
**Кількість марок в аркуші** – 6  
**Номинал** – L (15,00 грн)  
 Дизайн КБ «Південне»



Місце проведення погашення: Київ, Дніпро

#### ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

«Січ-2-30» — супутник оптико-електронного спостереження Землі, розроблений в рамках Національної космічної програми України Державним підприємством «Виробниче об'єднання Південний машинобудівний завод ім. О.М. Макарова» (м. Дніпро). На початок 2022 року заплановано його запуск з мису Канаверал (штат Флорида, США).



Затверджені оригінал-макети поштової марки та маркового аркуша.



## ПОШТОВИЙ БЛОК

### Природний заповідник «Медобори»

#### ТЕХНІЧНА ІНФОРМАЦІЯ

**Дата введення в обіг:** лютий 2022 р.  
**Тираж** – 20 тис. пр.  
**Формат блоку** – 129x99 мм  
**Формат марок:** 2м. - 39x44 мм, 3м. - 39x40,5 мм  
**Номинал кожної марки** – V (2,00 грн)  
 Художниця Н. Кохаль



#### ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Природний заповідник «Медобори» — справжня перлина не тільки Тернопільщини, а й всієї України. Він розташований на теренах Подільських Товтр. Площа заповідної території 9516,7 га. У заповіднику представлено значне різноманіття природних цінностей. Особливістю заповідної території є наявність 19 червонокнижних рукокрилих. На території природного заповідника є багато історико-культурних пам'яток, які датуються X–XIII ст.



Місце проведення погашення: Київ



Місце проведення погашення: Тернопільська обл.



Затверджені оригінал-макети поштового блоку, конверта «Перший день» та штемпелів спецпогашення «Перший день»



## МАРКА ХУДОЖНЯ

**Олекса Новаківський 1872–1935.**  
**Автопортрет, 1911**

### ТЕХНІЧНА ІНФОРМАЦІЯ

**Дата введення в обіг:** березень 2022 р.  
**Тираж** – 130 тис. пр.  
**Формат** – 52x25 мм  
**Кількість марок в аркуші** – 6  
**Номинал** – V (12,00 грн)  
Дизайн В. Василенка



Місце проведення погашення: Київ



Місце проведення погашення: Вінниця



### ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Олекса Харлампійович Новаківський — український живописець і педагог. Його творчість — ціла епоха в розвитку національного українського живопису.

У доробку — алегоричні полотна на тему духовного і політичного відродження України, романтичні образи історичних осіб княжії та козацької епохи, портрети представників духовної та інтелектуальної еліти української нації. Значне місце відведено Шевченкіані. Його роботи зберігаються у музеях України, Польщі, Словаччини, Австрії, Німеччини, Канади, США.

Затверджені оригінал-макети поштової марки, маркового аркуша, конверта «Перший день» та штемпелів спецпогашення «Перший день»



## ПОШТОВИЙ БЛОК

**Сармати**

### ТЕХНІЧНА ІНФОРМАЦІЯ

**Дата введення в обіг:** березень 2022 р.  
**Тираж** – 20 тис. пр.  
**Формат блоку** – 129x117,5 мм  
**Формат марки** – 63,5x44,5 мм  
**Номинал марки** – 47,00 грн  
Дизайн С. Харука та О. Харука



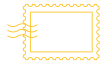
Місце проведення погашення: Київ

### ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Сармати – іраномовні кочові племена, які за доби раннього заліза мешкали в степах від Приуралля до Подунав'я. Протягом II ст. до н.е. – IV ст. н.е. українські степи населяли сарматські племена роксоланів, язигів, аорсів та аланів.



Затверджені оригінал-макети поштового блоку, конверта «Перший день» та штемпеля спецпогашення «Перший день»



## ПОШТОВИЙ БЛОК



Катерина Білокур. 1900–1961



### ТЕХНІЧНА ІНФОРМАЦІЯ

**Дата введення в обіг:** березень 2022 р.  
**Тираж** – 20 тис. пр.  
**Формат блоку** – 145x128мм  
**Формат марок** – 43x34 мм.  
**Номінали марок:** 5м. – V (12,00 грн), 1м. – L (15,00 грн)  
 Дизайн С. Харука та О. Харука



### ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Катерина Білокур є представницею так званого «наївного мистецтва». У 1954 році на Міжнародній виставці в Парижі її картини «Цар-Колос», «Берізка» і «Колгоспне поле» побачив Пабло Пікассо. «Якби ми мали художницю такого рівня майстерності, то змусили б заговорити про неї цілий світ», — сказав він.



Місце проведення погашення: Київ

Буклет



Затверджені оригінал-макети поштового блоку, буклета, конверта «Перший день» та штемпеля спецпогашення «Перший день»



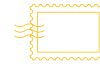
## СПЕЦПОГАШЕННЯ У І КВАРТАЛІ 2022 РОКУ

№ п/п	Тема	Місце проведення	Орієнтовна дата
1	20 р. з часу заснування Державної служби фінансового моніторингу	Київ	10.01
2	День українського політв'язня	Київ	12.01
3	30 р. з часу заснування Управління державної охорони України	Київ	15.01
4	Регіональна виставка олімпійської та спортивної тематики	Ужгород	04-07.02
5	СПШ з перевідною датою «Процвітання в єдності. АР Крим. Україна»	Київ	26.02
6	30 р. з часу випуску перших поштових марок незалежної України	Київ	березень
7	100 р. з часу заснування театру «Березиль»	Київ, Харків	березень



## ПЕРЕЛІК МАРКОВАНИХ КОНВЕРТІВ, ВИПУЩЕНИХ В ІV КВАРТАЛІ 2021 РОКУ

Назва конверта	Формат випуску	№ замовлення	Дата відкриття замовлення	Тираж, пр.
В серцях нащадків - слава козаків!	МХК С6	603249	28.09.2021	350 000
100-річчя Першого Всеукраїнського Православного Церковного Собору Української Автокефальної Православної Церкви	МХК С6	603351	11.10.2021	350 000
Сержант Сергій Михальчук. Героям слава!	МХК С6	603352	11.10.2021	350 000
Полковник Андрій Соколенко. Героям слава!	МХК С6	603353	11.10.2021	350 000
Перша земська поштова марка Переяславського повіту	КОМ С6	603369	18.10.2021	350 000
Перша земська поштова марка Маріупольського повіту	КОМ С6	603370	18.10.2021	350 000
Олександр Спендіаров. 1871-1928	КОМ С6	603371	18.10.2021	350 000
Микола Вороний. 1871-1938	КОМ С6	603437	02.11.2021	350 000
Сергій Позняк, «Ранкова зимова казка. Маріїнський палац у Києві»	МХК DL	603521	16.11.2021	250 000
Ольга Пілюгіна, gobelen «Коляда»	МХК С6	603525	11.11.2021	1 000 000
Вінницький медичний університет ім. М.І. Пирогова	МХК С6	603658	09.12.2021	350 000



## НОВИНИ ФІЛАТЕЛІЇ

### Засідання Редакційно-художньої ради з питань видання поштових марок, маркованих конвертів і карток в Україні

2, 23 листопада та 9, 23 грудня п.р. відбулися засідання Редакційно-художньої ради з питань видання поштових марок, маркованих конвертів і карток в Україні (Рада), на яких члени Ради розглянули звернення щодо додаткових в 2022 р. випусків поштових марок, конвертів та проведення спецпогашень. На засіданнях Ради були затверджені ескізи до художніх марок, конвертів та штемпелів спецпогашень на 2022 р. та прийнято ряд рішень:

#### 2022 р.

- виготовити штемпель спецпогашення з перевідною датою «OPERAFEST TULCHYN»;

- провести спецпогашення присвячене 150-річчю від дня народження Теофіла Ріхтера;

- здійснити випуск немаркованого художнього конверта з малюнком Кравчук Софії – переможниці Всеукраїнського конкурсу малюнків та фотографій «Що для мене Україна?»;

- здійснити випуск немаркованого художнього конверта та провести спецпогашення, присвячених проведенню 50-го сезону UFW та відзначенню 25-річчя створення UFW;

- обрати темою поштових марок спільного випуску «Україна – Сінгапур»: «Станції метрополітену»;

- провести спецпогашення до 30-річчя створення Асоціації міст України;

- провести спецпогашення до Дня українського політв'язня;

- змінити формат поштового випуску, присвяченого скульптору Томашу Оскару Сосновському, з МХК на поштовий блок;

- провести спецпогашення присвячене 350-річчю від дня народження Пилипа Орлика.

#### 2023 р.

- здійснити випуск поштової марки, присвяченої 90-им роковинам Голодомору 1932–1933 рр. в Україні у 2023 р.



## Перемоги українських поштових марок на міжнародній арені, здобуті у 2021 році

### Марка № 1817 «Софія Караффа-Корбут. Лукаш і Мавка (Лісова пісня)»

Дата випуску: 25.07.2020

II місце у міжнародному конкурсі Nexofil Award 2021 (Мадрид, Іспанія) у категорії «Краща марка світу за технологією змішаного друку»



### Марка № 1907 «Крик Карпат» за програмою POSTEUROP 2021 «Національна природа на межі зникнення»

Дата випуску: 09.06.2021

II місце у конкурсі POSTEUROP на Кращу поштову марку Європи 2021 року



### Марка № 1826 «Різдво» серії «Національні меншини в Україні. Німці»

Дата випуску: 28.08.2020

VI місце у щорічному конкурсі Музичної тематичної групи



## Шукай у відділеннях Укрпошти рекламно-інформаційний плакат

### ПОШТОВІ МАРКИ УКРАЇНИ POSTAGE STAMPS OF UKRAINE

## 2021-IV



► БУДИНОК З ХИМЕРАМИ. 1901-1903 рр. КИЇВ  
Номинали марок – 2x11,00 грн, 2x16,50 грн, 33,00 грн  
Ціна блоку – 88,00 грн



► ТРАКТОР «ЗАПОРІЖЕЦЬ», 1921  
Аркуш – 9 марок  
Номинал марки – V (12,00 грн)



► 100 РОКІВ. ДРУГІЙ ЗИМОВИЙ ПОХІД  
Аркуш – 8 марок  
Номинал марки – V (12,00 грн)



► ПАСАЖИРСЬКЕ СУДНО НА ПІВДЕННИХ КРИТАХ «ВОСХОД»  
Аркуш – 9 марок  
Номинал марки – V (12,00 грн)



► КОМАНДИР ПАНЦЕРНИКА 1-ГО АВІАПАШЕРНОГО ДИВІЗІОНУ  
Аркуш – 9 марок  
Номинал марки – V (12,00 грн)



► КУЛЕМЕТНИК 3-І ЗАПІВНОЇ СТРЕЛЬЦЬКОЇ ДИВІЗІЇ  
Аркуш – 9 марок  
Номинал марки – V (12,00 грн)



► СТРЕЛЬЦЬ ЛЕГІОНУ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРЕЛЬЦІВ  
Аркуш – 9 марок  
Номинал марки – V (12,00 грн)



► МОРСЬКИЙ ТРАЛЬЩИК «ЧЕРКАСЬ» ІЗН  
Аркуш – 9 марок  
Номинал марки – V (12,00 грн)



► ОРДЕН ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО  
Аркуш – 10 марок  
Номинал марки – L (5,00 грн)



► М. КОМАРНО. ЛЬВІВСЬКА ОБЛ.  
Аркуш – 99 марок  
Номинал марки – T (6,00 грн)



► З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ!  
Аркуш – 8 марок  
Номинал марки – V (12,00 грн)



► БУРІНГІН  
Аркуш – 9 марок  
Номинал марки – V (12,00 грн)



► СЬВІТ ЧИКАЛЕНКО (1861-1929)  
Аркуш – 9 марок  
Номинал марки – V (12,00 грн)



► КРАСА І ВЕЛИЧ УКРАЇНИ. РІВНЕНСЬКА ОБЛАСТЬ  
Номинал кожної марки – V (12,00 грн)  
Ціна блоку – 48,00 грн

Гриневий еквівалент поштових марок з літерним номіналом відповідає граничним тарифам на універсальні послуги поштового зв'язку з 01.01.2022 р.

ВЛАСНА МАРКА  
ЗАМОВЛЯЙТЕ ONLINE  
1050 100-43-38



УКРПОШТА  
www.ukrposhta.ua



КУПУЙТЕ ONLINE  
ШУКАЙТЕ БІЛЬШЕ В  
ОФІЦІЙНОМУ МАГАЗИНІ

## Філателістичні виставки 2022 р.

Назва виставки	Місце проведення	Дата проведення
Регіональна виставка Олімпійської та спортивної тематики	Ужгород	4-7 лютого
XX Національна філателістична виставка з міжнародною участю «Укрфілексп 2022», присвячена 30-річчю сучасних українських поштових марок	Київ	25-29 травня
XXI Національна філателістична виставка «Укрфілексп Полтава-2022», присвячена 300-річчю з дня народження Григорія Сковороди	Полтава	29 вересня – 2 жовтня

## Формування тематичних планів випуску поштових марок, конвертів і проведення спецпогашень на 2023 р.

У січні 2022 р. АТ «Укрпошта» розпочинає роботу по формуванню тематичних планів випуску поштових марок, конвертів і проведення спецпогашень на 2023 р.

З метою включення в тематичний план 2023 р. нових цікавих тем запрошуємо читачів журналу долучитися до цієї роботи.

Звертаємо вашу увагу, що випуск знаків поштової оплати АТ «Укрпошта» здійснює з урахуванням норм Положення про знаки поштової оплати, затвердженого наказом Міністерства інфраструктури України від 14.01.2021 № 8 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 березня 2021 р. за № 273/35895, а саме:

1) **визначні громадські й державні діячі**, діячі науки, культури, мистецтва можуть бути зображені на марках, що видаються до ювілеїв від дня народження **за датами, кратними 25 рокам**, але не раніше ніж через 10 років після смерті;

2) поштові марки (конверти) можуть бути видані **до роковин подій історичного значення**, ювілеїв утворення міст, областей, установ, навчальних закладів, закладів культури, **якщо ці дати кратні 50 рокам**;

3) **повторні випуски** ЗПО аналогічної тематики можуть здійснюватися **не раніше ніж через 50 років** після введення в обіг відповідного сюжету.

Пропозиції, які пропонуватимуться для включення до тематичних планів випуску поштових марок, конвертів та проведення спецпогашень повинні мати статус **«загальнонаціональних»**. Нагадуємо, що тематика, за якою Укрпошта вже здійснювала випуски ЗПО в минулому, повторно розглядатися не буде.

Пріоритетними до розгляду будуть теми, які б можна було яскраво та цікаво висвітлити на філателістичній продукції: важливі історичні події, мистецтво, унікальні регіональні особливості тощо.

Пропозиції до тематичних планів випуску поштових марок, конвертів та проведення спецпогашень на 2023 рік просимо надсилати до відділу виготовлення маркової та філателістичної продукції (siryk-ai@ukrposhta.ua) не пізніше **1 березня 2022 р.**

Остаточне рішення щодо надісланих пропозицій прийматиме Редакційно-художня рада з питань видання поштових марок, маркованих конвертів та карток в Україні під час формування тематичних планів випуску знаків поштової оплати на 2023 р.

Тематичні плани випуску поштових марок та конвертів на 2023 р. будуть розміщені на корпоративному порталі АТ «Укрпошта» <http://www.ukrposhta.ua> у розділі «Філателія» до 1 червня 2022 р.



## МІЖНАРОДНІ НОВИНИ

### НОВОРІЧНО-РІЗДВЯНА ФЕЄРІЯ НА ПОШТОВИХ ВИПУСКАХ РІЗНИХ КРАЇН

Про те, що наближається Новий рік, свідчить поява великої кількості святкових марок, які поштові адміністрації різних країн традиційно починають випускати ще у листопаді. І щоразу підходять до цього процесу творчо: аби поштові марки викликали захоплення у клієнтів, і ті, зі свого боку, відправляли якомога більше новорічних привітань рідним і друзям.

#### Пошта Великобританії

2 листопада Пошта Великобританії представила 6 елегантних посткубістських картин, що відтворюють історію Різдва. Ці чудово ілюстровані художником Хорхе Кокко різдвяні марки по-сучасному представляють традиційні різдвяні сцени народження Ісуса.



#### Пошта Латвії

15 листопада Latvijas Pasts представила три нові поштові марки із традиційної різдвяної серії. На яскравих марках зображені милі тваринки: котик, собачка та мишеня із святковою атрибутикою. Автором малюнків, що стали основою для марок, став художник Гіртс Грива.





### Пошта Австрії

12 листопада пошта Австрії випустила незвичайну поштову марку «Рукавичка». Мініатюра відтворює до дрібних деталей форму плетеної рукавички синього кольору з оленем і сніжинками. Номінал марки 4,30 євро.

Малюнок і написи на марці друкувалися за допомогою спеціального сублимаційного процесу. Щоб фарби зберігалися впродовж тривалого часу, застосовувалася спеціальна технологія термічного пресування.

### Пошта Хорватії

Марка хорватської пошти, що побачила світ 22 листопада, одразу налаштовує на чарівну новорічну атмосферу. Цьому сприяє її колір. На мініатюрі зображені великі золоті ялинкові кулі, що сяють, як новорічні вогні.



### Пошта острова Мен

Поштове відділення острова Мен представило 6 різдвяних марок, головним героєм яких став паровозик Томас. У випуску «Томас і його друзі на Різдво» представлені ілюстрації героїв мультфільму, накладені на реальні зображення залізниці острова Мен.

У 2021 р. паровозу Томасу, що є улюбленим дитячим персонажем, виповнюється 75 років.



Юлія Василичина



## СУЧАСНІЙ БАЛОННІЙ ПОШТІ УКРАЇНИ – 20 РОКІВ!

(початок статті читайте в журналі «Філателія України» №28)

Третій політ балонної пошти відбувся під час проведення IV Міжнародного фестивалю «Золотий Скіф», який проходив з 28 травня по 1 червня 2002 року у місті Слов'яногірську Донецької області. Політ балонної пошти збігся із проведенням VI Міжнародного фестивалю повітроплавання «Повітряне братерство – 2002». До цієї події видавництво «Марка України» здійснило випуск немаркованого художнього конверта «IV Міжнародний фестиваль »Золотий Скіф« (зам. №3798. 2002.), а УДППЗ «Укрпошта» провело спеціальне поштове погашення »Балонна пошта. 3 політ« (іл.6 - іл.7). На кожне поштове відправлення, що було прийняте на борт, пілот повітряної кулі проставив свій особистий бортовий штампель.

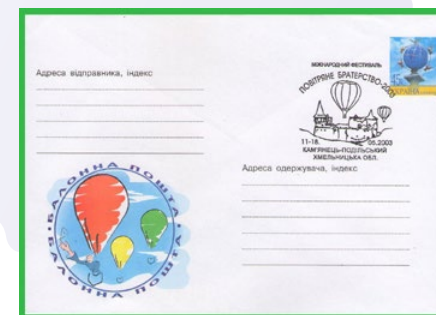


іл. 6



іл. 7

Міжнародний фестиваль повітроплавання «Повітряне братерство» проводиться в Україні з 1999 року, а польоти здійснюються в повітряних просторах різних регіонів країни. У 2003 році видавництво «Марка України» випустило маркований художній конверт «Балонна пошта» (зам. 3-3110. 2003), якій був використаний для проведення спеціального погашення під час проведення Міжнародного фестивалю «Повітряне братерство-2003», що відбувся з 11-го по 18-е травня 2003 року в місті Кам'янець-Подільському Хмельницької області (іл.8).



іл. 8

Четвертий політ повітряних куль з балонною поштою відбувся 9-го жовтня 2003 року у місті Святогірську Донецької області. До цієї події Укрпошта випустила немаркований художній конверт «Балонна пошта» (зам. 6921. 26.06.2003) та провела погашення поштових відправлень спеціальним поштовим штемпелем «Балонна пошта. 4-й політ» (іл.9–іл.10)



іл. 9



іл. 10

П'ятий політ був здійснений 9-го жовтня 2004 року у Святогірську і присвячений Всесвітньому дню пошти. Видавництво «Марка України» до цієї події випустило художній маркований конверт «Балонна пошта» (зам. 4-3356. 25.05.2004), а УДППЗ «Укрпошта» провела погашення спеціальним поштовим штемпелем (іл.11). На всіх поштових відправленнях були проставлені відбитки бортового штемпеля з номером аеростату та наклеєні наліпки «Балонна пошта» або «Ballon post». Поштова кореспонденція п'ятого польоту, крім стандартних поштових реквізитів, додатково мала окрему нумерацію.

Черговий шостий політ повітряних куль був присвячений 5-тиріччю сучасної балонної пошти України і відбувся у Святогірську 9 жовтня 2006 року (іл.12). Того ж дня у місті Львові, де проходила X Національна філателістична виставка, був здійснений сьомий політ балонної пошти. До цих подій Укрпошта випустила немаркований художній конверт «Балонна пошта» (зам.18208. 14.09.2006) та провела спеціальні погашення письмових відправлень (іл.13).



іл. 11



іл. 12



іл. 13

Восьмий політ балонної пошти, він же перший міжнародний, відбувся 9 травня 2010 року у місті Маріуполі. До 65-річчя перемоги над нацистською Німеччиною був проведений спільний захід Київської повітроплавальної спілки та Укрпошти, в рамках якого відомий український повітроплавець Сергій Скалько разом з колегою Леонідом Тютхтяєвим здійснили політ на повітряній кулі з міста Маріуполя до міста Єйська через Азовське море та доставили балонною поштою листи ветеранів війни, про що свідчив бортовий штемпель №8 з визначенням прізвищ пілотів та номером повітряної кулі. Маріупольські поштовики організували погашення кореспонденції спеціальним штемпелем «Балонна пошта. 8-й політ в Україні» (іл.14). Тоді вперше в історії балонної пошти був використаний ще й рельєфний штемпель із написом «міжнародний переліт». Для оформлення поштових відправлень та здійснення спеціального погашення використовувалися будь-які конверти з будь-якою поштовою маркою за бажанням філателістів та користувачів поштових послуг, максимально наближені за змістом до спеціального погашення. Укрпошта для проведення цього спеціального погашення використала маркований художній конверт «9 Травня. 65-річчя Перемоги у Великій Вітчизняній війні» (зам. 0-3133. 18.03.2010) (іл.15).



іл. 14



іл. 15

(закінчення статті читайте в наступних випусках журналу «Філателія України»).

Колекціонери Київського товариства філателістів Вадим Іщенко та Івано-Франківського товариства філателістів Ільдус Хакімов



## ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ ЛИСТІВКИ

Чи думав Heinrich von Stephan, який очолював в XIX столітті пошту Північнонімецького союзу, що його думка, висловлена в 1865 році на поштовій конференції в Karlsruhe, щодо створення *offenes Postblatt* (або відкритого листа) стане джерелом натхнення для багатьох людей в різних куточках світу і поштовою для відправлення більш ніж 75 тисяч листівок 1 жовтня 2021 року через сервіс *Postcrossing*?



Листівка Teresa Silva, Португалія. 2-е місце у конкурсі дизайну листівок для святкування World Postcard Day 2021 у проєкті *Postcrossing*.



Листівка Chong Shir-ley, Малайзія. 3-є місце у конкурсі дизайну листівок для святкування World Postcard Day 2021 у проєкті *Postcrossing*.

Відстежити походження листівки як картки розміром 10 см на 15 см з художнім малюнком важко. Листівка не була винайдена в певному місці та в певний час – вона пройшла довгий шлях розвитку та еволюції. Її історія нерозривно пов'язана з розвитком поштового зв'язку, поліграфії, фотографії та, як не дивно, радіо та телебачення. На цьому шляху було декілька знаменних подій, які завершилися тим, що 1 жовтня 1869 року листівки були офіційно випущені та згодом визнані поштовими операторами.

1309 рік – в Європі винайшли папір. Звісно, ми знаємо, що за іншими даними, папір винайшли китайці ще до нашої ери. Крім того, вони ж здійснювали масове друкування за допомогою друкарських дошок. 1390 рік – в Німеччині відкрилася перша паперова фабрика. 1436 рік – німецький ювелір та підприємець Johannes Gutenberg винайшов друкарський верстат. Популяризація друкарських верстатів та різних видів паперу призвела до розвитку та удосконалення ілюстрацій на паперових носіях інформації.



Листівка-переможець конкурсу дизайну листівок для святкування World Postcard Day 2021 у проєкті *Postcrossing* - Shao-hua Wu, Тайвань. Франковані марками країн-відправника (США, Німеччина, Нідерланди, Бразилія).

1777 рік – французький гравер Demaison опублікував у Парижі аркуш картинок з привітаннями, які мали бути розрізаними та надісланими через місцеву пошту. 1840 рік – дебют першої поштової марки сера Rowland Hill – Penny Black. В цьому ж році, в рамках поштової реформи в Британії, William Mulready, відомому художнику того часу, було доручено проілюструвати частину листів і конвертів. Дизайн Mulready, вигравіруваний John Thompson, містив ілюстрацію у верхній частині по центру щедра Британія зі щитом і лежачим левом, що була оточена з обох боків зображенням континентів Азії та Північної Америки та зображенням в двох нижніх кутах людей, які читають свою пошту.

Ілюстрація була надрукована на аркуші таким чином, що вона з'являлася на лицьовій стороні при складанні останнього. 1843 рік – сер Henry Cole замовив своєму другу Evg Horsley дизайн першої різдвяної листівки. Дизайн Horsley зображував три покоління родини Cole, які піднімають тост в центральній частині малюнку. Основне зображення оточене декоративною решіткою та чорно-білими сценами, що зображують сцени дарування, як ілюстрація святкування та благодійності. 1861 рік – конгрес США прийняв закон, який дозволив надсилати поштою приватні друківані картки вагою в одну унцію або менше. В цьому ж році John P. Charlton з Філадельфії запатентував поштову картку та продав права на неї Numen Lipman, засновнику першої компанії з виготовлення конвертів у США. Проте Громадянська війна в США призвела до того, що ці так звані картки Lipman були забуті і не використовувалися майже десять років. 1865 рік – Heinrich von Stephan запропонував створити ofenes Postblatt – жорстку картку, розміром приблизно з конверт, на якій можна було б писати коротке повідомлення та надсилати поштою без конверта, але зі сплатою поштових послуг маркою. 1868 рік – книготорговці Фрідляйн і Пардубіц представили Пруському поштовому управлінню проєкт бланків «універсальна кореспондентська картка»: поштова картка мала містити на одній стороні місце для адреси, а на іншій – надруковані готові фрази. Відправнику достатньо було підкреслити потрібну фразу з готового набору. 1869 рік – 26 січня віденська газета «Neue Freie Presse» опублікувала пропозицію професора економіки Вищої технічної школи Відня Emanuel Herrmann «Über eine neue Art des Korrespondenzmittels der Post» («Про нові засоби поштової кореспонденції»). За пропозицією Herrmann його «поштова телеграма» повинна була мати обмежену довжину послання до 20-ти слів.

І нарешті, 1 жовтня 1869 року Австрійське поштове відомство, прийнявши рекомендації професора Emanuel Herrmann, випустило Correspondenz-Karte – світло-коричневий прямокутник 8,5x12 см з місцем для адреси на лицьовій стороні та місцем для короткого повідомлення на звороті. На листівці у верхньому правому куті було вдруковано 2 марки Kreuzer, вартість яких була вдвічі нижча за звичайний лист.

#### Листівка народилася!

Менше ніж за рік, поштові відомства Швейцарії, Люксембургу, Великої Британії та деяких земель Німеччини вже наслідували приклад Австрійського поштового відомства та також випустили свої листівки. Бельгія, Голландія, Данія, Фінляндія, Швеція, Норвегія та Канада ввели в обіг листівки в 1871 році, а наступного року Росія, Чилі, Франція та Алжир додали листівки до своїх поштових пропозицій. У 1873 році Франція, Сербія, Румунія, Іспанія, Японія та Сполучені Штати Америки випустили власні листівки. До 1874 році листівки отримали розповсюдження в Італії, Румунії та Сербії.

У 1874 році в Берні (Швейцарія) був створений Генеральний поштовий союз (пізніше перейменований у Всесвітній поштовий союз). Один з його перших поштових договорів встановив стандартну поштову оплату для листів, що надсилаються членам Союзу, і визначив, що половину цієї ставки слід застосовувати до листівок. Це зробило відправку листівок за кордон набагато дешевшою та менш складною ніж відправка листа.

Спочатку, листівки (поштові картки) з надрукованими поштовими марками продавалися без малюнків. Незабаром приватні особи почали додавати на них власні зображення. 1872 рік – рік з якого в деяких європейських країнах було дозволено використання приватних поштових карток, які

відправник повинен був оснащувати поштовими марками різної вартості відповідно до різних регіонів адреси, а також це рік початку розвитку друкування на поштовій картці зображень (з першу невеликі монохромні елементи, з кінця 1890-х років у кольорі та більш повноцінні ілюстрації)



Листівка до святкування World Postcard Day. Дизайн 2020 року для 2021 року. Країна-відправник Бразилія.



Листівка до святкування World Postcard Day 2021. Країна-відправник Індія.

#### Листівки почали підкорювати світ!

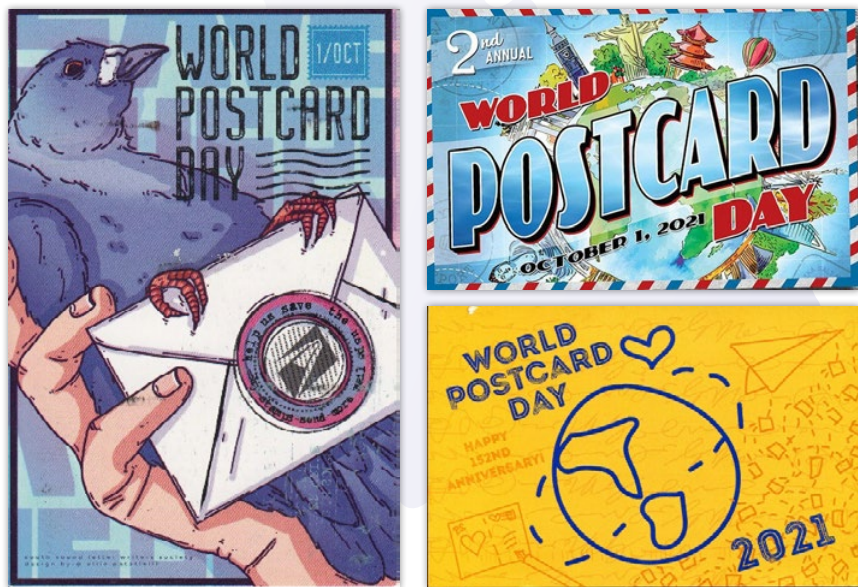
Майже через 136 років від дня народження поштової листівки, Paulo Magalhães, португальський інженер-програміст, розробив платформу веб-сайту Postcrossing. Мотивацією для створення сайту стала любов Пауло до отримання пошти, особливо листівок, але він не знав так багато людей, з якими міг би обмінятися ними. Так, невеличке хобі для проведення вільного часу стало всесвітньо відомим проєктом.

Станом на 1 грудня 2021 року в проєкті зареєстровано 806 151 користувачів з 205 країн. Отримано 64521490 листівок, крім того 410786 листівок знаходяться в процесі подорожі. Листівки пройшли шлях майже в 325 246 348 706 км. В основі обміну листівками лежить єдина база всіх учасників проєкту, а також механізм видачі, спрямований на те, щоб різниця між відправленими і отриманими листівками у кожного учасника була мінімальною. При цьому в Postcrossing має місце система непрямого обміну, тобто відправляючи листівки одним користувачем, учасник отримує їх від інших.

Цього року, проєкт Postcrossing вже вдругий раз запропонував учасникам своєї спільноти відсвяткувати World Postcard Day разом: відправити листівки саме 1 жовтня отримати спеціальну позначку профілі, приїхати до адресату; відправити листівку знайомим та друзям у рамках прямого обміну; розповісти та допомогти маленькій людині надіслати свою першу листівку; організувати різноманітні заходи, спрямовані на інформування та популяризацію обміну листівками - виставки і семінари, конкурси та ігри, зустрічі Postcrossers тощо.

Був проведений конкурс та обраний дизайн листівки для святкування World Postcard Day. Тема щорічного конкурсу – «По світу на листівці». Як зазначили його організатори – вже майже 152 роки листівки зв'язують мільйони людей по всьому світу. Вони несуть новини та значущі слова, які відправник хоче передати комусь, про кого він піклується. Після подорожей через кордони листівки дарують посмішки тим, хто їх отримує. Вони часто дозволяють одержувачу зазирнути у далекі місця, які вони

ніколи не відвідають, фактично дозволяючи їм подорожувати світом на листівці. Було отримано 173 заявки на участь. Команда Postcrossing разом зі спеціалістами мережі друкарень Fineraper та Georgina Tomlinson, кураторкою The Postal museum у Лондоні, обрали трьох переможців серед усіх дизайнів. Перше місце зайняв Shao-hua Wu з Тайваня (саме зображення його дизайну можна було завантажити з сайту та роздрукувати повноцінну листівку для відправлення). За словами Shao-hua Wu листівка з екзотичним пейзажами буде доставлена кожному Postcrossers; вона змусить наш розум подорожувати різними місцями. Друге місце – Teresa Silva, Португалія та її «авантюрний листоноша, який розносить листівки по всьому світу на повітряній кулі». Третє місце – Chong Shir-ley (Малайзія) та його слова щодо дизайну своєї листівки: «...я можу тільки думати про те, що ми зможемо отримати листівку з космосу в ці важкі часи для цього світу, і я сподіваюсь, що одного дня ми також надішлемо листівку з Землі в Космос. Надсилайте любов та короткі повідомлення, і ми зможемо читати їх у тихому місці».



Листівки до святкування World Postcard Day 2021. Країна-відправник США.

#### Що з цього вийшло?

Протягом 1 жовтня в часовому поясі UTC за допомогою сайту Postcrossing було надіслано 70381 листівку. Кількість відправлених листівок зростає до 75659, якщо рахувати з листівками, запитаними 1 жовтня, в інших часових поясах.

Paulo Magalhães у блозі Postcrossing зізнався, що не очікував такої активності і інфраструктура сайту не була створена для таких піків активності, тому платформі було трохи важко «придумати» адреси, щоб роздавати їх в цей день. Сайт працював дещо повільніше в цей день ніж зазвичай, але Пауло стежив за серверами, вносив деякі зміни і робота платформи покращувалась. Взагалі, платформа отримала приблизно в чотири рази більше запитів на адреси для листівок 1 жовтня, ніж в інші дні.

Кажуть, що в цей день по всьому світу було чути, як тисячі ручок писали малі і великі тексти на листівках; що зворотна сторона марок була «смачніша» ніж у будь-який інший день року; що поштові оператори буди здивовані тією кількістю листівок, що проходили через їх сортувальні центри 1 жовтня і декілька днів потому. Ну, а якщо без жартів, то до святкування World Postcard Day долучилися не лише Postcrossers та інші люди зі всього світу, а й поштові оператори, організації, установи тощо. Jersey Post встановив у своєму головному поштовому відділенні дисплей, на якому відвідувачі могли побачити слова мудрості і поділити ними на своїх листівках. В музеях відбулося чимало подій, як-от популярний семінар «Від мене до тебе» в Лондонському поштовому музеї-кафе, а також заходи для дітей у Словенії та Фінляндії. В багатьох країнах і містах відбувались зустрічі Postcrossers (така зустріч відбулась і у Львові 1 жовтня). У Лондоні, на Stampex, Postcrossers отримали можливість послухати пару лекції про листівки, ознайомитися зі спеціально підготовленими до цього дня стендами та відправити листівки з виставки. Всього цього року відвідувачам було роздано 3000 листівок до World Postcard Day, тож кожен міг надіслати листівку на святкування цього дня. Багато бібліотек по всьому світу також долучилися до святкування - вони розмішували стенди з листівками та запрошували відвідувачів надсилати їх. Деякі з тих листівок були створені Postcrossers, які подарували чисті листівки та марки своїм місцевим бібліотекам і повідомили їм про Всесвітній день листівок (до речі, це може бути гарна ідея на наступний рік для Вас і бібліотеки, що розташована поруч з Вами). Відбувся онлайн-семінар про різні способи збору, зберігання та демонстрації листівок, що провела Barry Stagg, голова Chairman of the British Thematic Association. У Instagram був проведений ефір з написання листівок, організований благодійною організацією «From Me to You» у Великобританії – листівки підписувалися для людей, що перебувають у лікарнях.

І як би не проходив в цей або інший рік Ваш день World Postcard Day, чи є Ви учасником спільноти Postcrossing чи ні, бажаю Вам не забувати магію написання та отримання звичайної поштової листівки. Робить світ краще з поштовою листівкою!

Колекціонерка Київського товариства філателістів  
Тетяна Фоменко

